

Exam. Code : 103204

Subject Code : 1126

B.A./B.Sc. 4th Semester

ECONOMICS

(International Economics and Public Finance)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :—(1) Question No. I is compulsory, carrying 2 marks each. Attempt each part in upto 50-70 words.

(2) Attempt **ONE** question each from the **four** units, carrying 20 marks each. Answer each question in upto 5-7 pages.

- I. (i) Differentiate between direct and indirect gains from trade.
- (ii) Define protection.
- (iii) Define opportunity cost.
- (iv) Differentiate between revaluation and appreciation of currency.
- (v) Mention objectives of GATT.
- (vi) Define flexible exchange rates.

- (vii) Explain the merits of indirect taxes.
- (viii) What is meant by progressive taxation ?
- (ix) Is GST a direct or indirect tax ? Why ?
- (x) Explain the 'Canon of surplus' in the context of taxes. 20

UNIT—I

- II. How free trade is helpful for economic development of a Nation ? 20
- III. Define static gains from trade. How these can be measured ? 20

UNIT—II

- IV. Discuss various methods for correcting balance of payments of India. 20
- V. Give the arguments for and against flexible exchange rates. 20

UNIT—III

- VI. Explain the difference between public and private finance. What is the role of public finance in the economic development of a country ? 20
- VII. What is meant by public expenditure ? Explain the effect of public expenditure on production and distribution. 20

UNIT—IV

VIII. Define taxes. What are broad two types of taxes ? Explain the features of good tax system. 20

IX. Define public debt. Explain its objectives. How should public debt be managed ? 20

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-70 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

(2) ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 20 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-7 ਪੇਜਾਂ ਤੱਕ ਦਿਉ।

I. (i) ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਲਾਭ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

(ii) ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

(iii) ਅਵਸਰ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

(iv) ਮੁੜ ਤੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

(v) ਜੀ. ਏ. ਟੀ. ਟੀ. (GATT) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ।

- (vi) ਲਚਕਦਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (vii) ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (viii) ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਟੈਕਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (ix) ਕੀ ਜੀ. ਐਸ. ਟੀ. ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧਾ ਟੈਕਸ ਹੈ ?
ਕਿਉਂ ?
- (x) ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਰਪਲੱਸ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ
ਕਰੋ। 20

ਯੂਨਿਟ—I

- II. ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦਗਾਰ
ਹੈ ? 20
- III. ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਸਥਾਈ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ
ਕਿਵੇਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? 20

ਯੂਨਿਟ—II

- IV. ਭਾਰਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ
ਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20
- V. ਲਚਕਦਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ
ਆਰਗੂਮੈਂਟ ਦਿਉ। 20

ਯੂਨਿਟ—III

- VI. ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ
ਕਰੋ। ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਿੱਤ ਦੀ
ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ? 20

VII. ਜਨਤਕ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ? ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

ਯੂਨਿਟ—IV

VIII. ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਦੋ ਵਿਆਪਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਟੈਕਸ ਕੀ ਹਨ ? ਚੰਗੇ ਟੈਕਸ ਸਿਸਟਮ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

IX. ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ? 20

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ I ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ। ਪ੍ਰत्यੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 2 ਅੰਕ ਹੈ। ਪ੍ਰत्यੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ का उत्तर 50-70 शब्दों में दो।
(2) चार यूनिटों में प्रत्येक में से एक-एक प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न के 20 अंक हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 5-7 पृष्ठों तक दें।

- I. (i) व्यापार से प्रत्यक्ष और अप्रत्यक्ष लाभ के बीच अंतर स्पष्ट करें।
(ii) सुरक्षा को परिभाषित करें।
(iii) अवसर लागत को परिभाषित करें।
(iv) पुनर्मूल्यन और मुद्रा की प्रशंसा के बीच अंतर स्पष्ट करो।

- (v) जी.ए.टी.टी. (GATT) के उद्देश्यों का उल्लेख करें।
- (vi) लचीली विनिमय दर परिभाषित करें।
- (vii) अप्रत्यक्ष करों की योग्यता की व्याख्या करें।
- (viii) प्रगतिशील कराधान से क्या मतलब है ?
- (ix) क्या जी.एस.टी. प्रत्यक्ष या अप्रत्यक्ष कर है ? क्यों ?
- (x) करों के संदर्भ में 'अधिशेष के नियम' की व्याख्या करें।

20

यूनिट—I

- II. राष्ट्र के आर्थिक विकास के लिए मुक्त व्यापार कैसे सहायक है ? 20
- III. व्यापार से स्थिर लाभ परिभाषित करें। इन्हें कैसे मापा जा सकता है ? 20

यूनिट—II

- IV. भारत के भुगतान के संतुलन को सही करने के लिए विभिन्न विधियों पर चर्चा करें। 20
- V. लचीली विनिमय दरों के लिए और उसके खिलाफ तर्क दें। 20

यूनिट—III

- VI. सार्वजनिक और निजी वित्त के बीच अंतर की व्याख्या करें। देश के आर्थिक विकास में सार्वजनिक वित्त की भूमिका क्या है ? 20

VII. सार्वजनिक व्यय का क्या अर्थ है ? उत्पादन और वितरण पर सार्वजनिक व्यय के प्रभाव की व्याख्या करें। 20

यूनिट—IV

VIII. कर को परिभाषित करें। दो व्यापक प्रकार के कर क्या हैं ? अच्छी कर प्रणाली की विशेषताओं की व्याख्या करें। 20

IX. सार्वजनिक ऋण को परिभाषित करें। इसके उद्देश्यों की व्याख्या करें। सार्वजनिक ऋण कैसे प्रबंधित किया जाना चाहिए ? 20